

Onderzoeksprogramma 2019

Februari 2019

Rekenkamercommissie gemeente Waalre

J.J.M. van den Heuvel, voorzitter

A.H. Teeuw, lid

J.M. van Berlo, lid

Secretariaat:

Rekenkamercommissie Gemeente Waalre

t.a.v. J.M. van Berlo

Postbus 10.000

5580 GA Waalre

Tel: 040-2839946

GSM: 06 - 4817 6054

E-mail: j.vanberlo02@onsnet.nu

Onderzoeksprogramma 2019.

Jaarlijks stelt de rekenkamercommissie een onderzoeksprogramma vast, waarin wordt bepaald welk onderzoek c.q. welke onderzoeken in dat betreffende jaar worden uitgevoerd.

De onderwerpen voor het onderzoeksprogramma worden gekozen uit een groslijst. Deze groslijst wordt gevuld door onderwerpen die de rekenkamercommissie zelf inbrengt. Maar ook aan de raad is de mogelijkheid geboden om onderzoeksonderwerpen in te brengen. Daartoe zijn alle de fracties uit de raad uitgenodigd voor een gesprek, onder andere om potentiële onderzoeksonderwerpen op te halen. Met uitzondering van 1 fractie hebben alle fracties gehoor gegeven aan deze uitnodiging. In bijlage 1 is het resultaat van de inbreng van de fracties integraal opgenomen.

In de vergadering van 11 oktober 2018 heeft de rekenkamercommissie de ingebrachte onderwerpen getoetst en vastgesteld of deze voor opname op de groslijst in aanmerking komen. In bijlage 1 vindt u gemotiveerd de uitkomst van deze toetsing opgenomen.

De oude groslijst is daarmee komen te vervallen. Indien onderwerpen uit die lijst opnieuw zijn aangemeld, zijn deze het overzicht in bijlage 1 meegenomen. De met ja gekwalificeerde potentiële onderzoeksonderwerpen zijn verwerkt in de als Bijlage 2 bij dit Onderzoeksprogramma opgenomen Groslijst.

In totaliteit betreft dit na opschoning een twaalfstal onderwerpen. Ten aanzien van deze onderwerpen wordt opgemerkt dat in lang niet alle gevallen de onderzoeksvragen en leerdoelen door de fracties zijn aangegeven. Bij een aantal onderwerpen heeft de rekenkamercommissie daarom een globale vraagstelling en leerdoel toegevoegd.

Daarnaast acht de rekenkamercommissie het van belang om goed voeling te houden met de jaaragenda van het college en de ambtelijke organisatie. Het is namelijk van groot belang de onderzoeken qua timing en actualiteit goed af te stemmen op ontwikkelingen in de organisatie. Daarmee wordt voorkomen dat ontwikkelingen elkaar gaan doorkruisen en kan er een kruisbestuiving plaatsvinden, die leidt tot betere afwegingen en een beter resultaat.

Na een uitvoerige afweging heeft de Rekenkamercommissie besloten in 2019 de volgende onderzoeken uit te voeren:

1. Riolfonds.

Toelichting:

Bij de herziening van het rioolbeleid in 2017 is dit riolfonds ingesteld. Binnen de fracties bestaan er twijfels over de toekomstbestendigheid van dit fonds en daarom is aan de rekenkamercommissie gevraagd om dit te onderzoeken.

2. Inhuur derden.

Toelichting.

Hoewel dit in de ogen van de RKC eigenlijk geen onderwerp voor de raad is wordt er toch voor gekozen om dit onderwerp als tweede onderzoeksonderwerp op te nemen. Daarbij willen wij echter nadrukkelijk aangegeven, dat dit in principe de bevoegdheid is van college c.q. Managementteam en dat bij een intensieve raadsbemoëienis de rolzuiverheid in het gedrang komt. Om de ruis, die hierover kennelijk bestaat, weg te nemen, zal toch een onderzoek door de rekenkamercommissie worden uitgevoerd.

Motivering keuze:

De rekenkamercommissie streeft ernaar om bij haar onderzoeken het gehele gemeentelijke terrein te bestrijken. In de afgelopen jaren zijn beleidsmatige onderwerpen en sturingsvraagstukken al ruimschoots aan de orde zijn geweest. Daarom is er voor de afwisseling en de spreiding gekozen voor een tweetal onderwerpen met een meer financieel karakter. Voor beide onderzoeken bestaat binnen de raad overigens brede belangstelling.

Voor de start van een onderzoek wordt een onderzoeksplan opgesteld. In deze onderzoeksplannen zal een nadere uitwerking plaatsvinden van de onderzoeksvragen, het te hanteren normenkader, de aanpak van de onderzoeken en een daaraan gekoppelde tijdsplanning. Deze onderzoeksplannen zullen na de vaststelling door de rekenkamercommissie ter kennis worden gebracht van de raad en het college van burgemeester en wethouders.

Aldus vastgesteld in de vergadering van de
Rekenkamercommissie Waalre van 6 februari 2019



Drs. J.J.M. v.d. Heuvel,
Voorzitter

Rekenkamercommissie

Door fracties aangedragen onderzoeksonderwerpen en afweging Rekenkamercommissie.

| Nr | Onderwerp | Gegeven toelichting | Opnemen Ja/Nee | Afweging rekenkamercommissie |
|----|--|---|----------------|---|
| 1 | Afvalinzameling | Is de wijze van afvalinzameling nog wel adequaat. Er bestaan daar verschillende gedachten over. Opgemerkt wordt dat dit een politiek beladen onderwerp, hetgeen het leerdoel van rekenkameronderzoek in de weg kan staan. | Nee | <i>Dit onderwerp is te politiek beladen. De ervaring leert dat het leereffect dan volledig verdwijnt. Bovendien vergt dit zeer specifieke kennis van de gehele afvalmethodiek.</i> |
| 2 | Proces van totstandkoming van het Huis van Waalre | Plusen en minnen van het proces. Hoe is dit verlopen en wat valt daarvan te leren voor andere grootschalige projecten | Nee | <i>Het nieuwbouwproces gemeentehuis is een volstrekt uniek project. Daar zijn geen leerdoelen uit te destilleren voor een volgend gemeentehuis. Daar waar het gaat om de processen van majeure projecten in totaliteit, daar heeft de rekenkamercommissie al eerder een rapport uitgebracht.</i> |
| 3 | Rioolfonds | Vorig jaar ingesteld bij de herziening van het rioolbeleid. De vraag is of dit fonds op termijn wel toekomstbestendig is. | Ja | <i>Het gaat daarbij met name over de toekomstbestendigheid van het rioolfonds. Het betreft dan een vrij financieel-technisch onderwerp.</i> |
| 4 | Overheadkosten | Hoe verhouden de kosten van Waalre zich tot die van andere vergelijkbare gemeenten. | Ja | <i>Een vergelijking met andere gemeenten is lastig te maken. Er zijn wel richtlijnen vanuit het ministerie maar die bieden ruime interpretatiemogelijkheden. Omdat de wijze van toerekening in elke gemeente verschillend is, zijn op basis daarvan zijn moeilijk conclusies te trekken. In beperkte zin wel mogelijk door het onderzoek te beperken tot specifieke kostensoorten en daarop een vergelijking toe te passen. Het leerdoel is dan echter beperkt.</i> |
| 5 | Missiestatement: Van Buiten naar Binnen | De vraag is hoe burgers feitelijk bij de beleidsvorming worden betrokken. De nota burgerparticipatie is wel vastgesteld, maar hoe vindt de uitvoering in de praktijk plaats. | Ja | <i>Momenteel is het nog te vroeg om al een onderzoek uit te voeren. De nieuwe aanpak moet ook even de tijd krijgen om te "landen". Bovendien heeft de raad zelf al een evaluatiemoment ingebouwd. Wel opgenomen op de groslijst omdat het een mogelijk onderwerp kan zijn in de nabije toekomst.</i> |
| 6 | Systeem van woningtoewijzing | Dit proces s.v.p. ontwarren. Het is volstrekt onduidelijk hoe een en ander plaats vindt. Er is een minimum aantal woningen beschikbaar voor de eigen inwoners, starters komen | Ja | <i>In deze zin beperkt van omvang, beter om dit te verbreden naar uitvoering van woonbeleid, waarbij de woningtoewijzing dan een onderdeel van kan vormen. Daarbij kan ook worden meegenomen de</i> |

| | | | | |
|-----------|----------------------------|--|-----|--|
| | | nauwelijks aan de bak. Bij een dergelijk onderzoek ook betrekken de nieuwe woningwet van 2015 en de prestatieafspraken, die met de woningbouwvereniging zijn gemaakt. | | <i>prestatieafspraken, die onlangs met de woningbouwvereniging zijn gemaakt.</i> |
| 7 | ICT | Dit kost elke keer meer. Eerst was Waalre aangesloten bij de A-2 gemeenten, daarna bij Eindhoven en nu weer bij Veldhoven. Desondanks lijkt er niet veel veranderd. | Ja | <i>Voor zover de vraag alleen betrekking heeft op de kosten, is het een duidelijk bedrijfsvoeringverhaal en dat is verantwoordelijkheid college en geen onderzoekonderwerp voor de rekenkamercommissie. Wanneer gedacht wordt aan digitale dienstverlening en digitale informatievoorziening zou dit wel een onderwerp kunnen zijn. Vooralsnog opnemen op de groslijst.</i> |
| 8 | Inkoop: | Bij grotere onderwerpen blijkt aanbesteding vaak erg lastig. Soms moet dat meerdere keren worden aanbesteed. Een en ander houdt de uitvoering erg op. | Nee | <i>Dit is geen onderwerp voor de rekenkamercommissie, mogelijk wel voor de accountant. Er bestaan bepaalde protocollen die gevolgd moeten worden.</i> |
| 9 | Duurzaamheid | De vraag is of je als raad daar iets mee moet. Het onderwerp staat landelijk erg in de belangstelling en er staat ook het nodige daarover opgenomen in het coalitieprogramma. Wellicht nu nog te prematuur, misschien over bijv. een jaar bekijken wat er van die voornemens terecht is gekomen. | Ja | <i>Momenteel nog te vroeg voor een onderzoek. Eerst zal de gemeente de nodige stappen op dit gebied gezet moeten hebben, waarna onderzoek kan uitwijzen in hoeverre daarmee de beoogde effecten worden behaald. Wel opnemen op de groslijst als mogelijk toekomstig onderwerp.</i> |
| 10 | Projectmatig werken | Hoe doet de gemeente dit nu. Gewezen wordt op het rapport dat over dit onderwerp al is uitgebracht. Nagegaan zou kunnen worden hoe de aanbevelingen uit dat rapport in de praktijk doorwerken. (Follow-up onderzoek) | Nee | <i>Hierover is vrij recent al een rapport uitgebracht door de rekenkamercommissie. In hoeverre de daarin opgenomen aanbevelingen door het college worden gevolgd is primair ter bewaking aan de raad. Als hulpmiddel kan daarbij dienen het overzicht van de stand van zaken van de aanbevelingen, dat jaarlijks door de rekenkamercommissie bij haar Jaarverslag wordt gevoegd.</i> |
| 11 | Sociaal domein: | Waalre pretendeert een ruimhartig beleid te voeren m.b.t. de bijzondere bijstand. In de praktijk blijkt die ruimhartigheid echter nogal eens te ontbreken. De vraag is om via een rekenkameronderzoek vast te stellen hoe het met die ruimhartigheid staat. | Ja | <i>Met name gaat het daarbij over de vraag of het sociaal beleid van Waalre wel zo ruimhartig is als wordt beweerd. De vraag is echter of dat begrip gedefinieerd is en hoe de uitvoering daarvan dan plaatsvindt.</i> |
| 12 | Externe inhuur: | In 2017 is voor 1,7 miljoen Euro ingehuurd. Deels is dat ter vervanging wegens ziekte e.d. Voor een groot deel zijn het echter advieskosten. Het college wil daar uit privacyoverwegingen geen informatie over verschaffen. | Ja | <i>Klacht is dat het college daar weinig gegevens over verstrekt met als reden de privacybescherming. Inhuur is weliswaar een onderdeel van de bedrijfsvoering, waarvoor college binnen de budgetten primair bevoegd is. Wel kan worden onderzocht in hoeverre er</i> |

| | | | | |
|------------|--|---|-----|---|
| | | Is die hoge mate van inhuur een kwestie van te krappe ambtelijke capaciteit, gebrek aan specifieke deskundigheid of leunt men te gemakkelijk achterover. Gevraagd wordt om een en ander via rekenkameronderzoek te analyseren. | | <i>spelregels bestaan m.b.t. de inhuur en hoe deze worden nageleefd.</i> |
| d13 | Exploitatie Huis van Waalre. | Die is voor de raad erg onduidelijk. Er is een Stichting, die de exploitatie uitvoert. Waar komt het geld vandaan, hoe wordt e.e.a. verantwoord. Wellicht dat dit onderwerp nu nog prematuur is en dat het mogelijk beter is om de eerste financiële verantwoording daarover af te wachten. | Ja | <i>Exploitatie Huis van Waalre is redelijk ondoorzichtig. Het lijkt daarom zinvol om dat op termijn te onderzoeken. Binnenkort volgt een eerste financieel overzicht. Onderzoek is nu nog prematuur, maar is wel een mogelijk onderzoeksonderwerp voor de nabije toekomst. Daarom wel opnemen op de groslijst</i> |
| 14 | Dossier Klooster | Het lijkt zinvol om na te gaan hoe dit proces verlopen is. Wel kan dat wellicht beter wat later in de tijd als de veranderingen en aanpassingen geland zijn. | Ja | <i>Dit proces is nog volop gaande, daarom is een onderzoek op dit moment nog prematuur. Eerst even de ontwikkelingen afwachten, mede in relatie met nr. 16. Wel opnemen als potentieel onderwerp voor de nabije toekomst.</i> |
| 15 | Afvalstysteem. | Betreft de wijzigingen in de afvalsystematiek t.t.v. de verkiezingen. Afvalfiets o.a. De vraag is hoe je omgaat met de belangen van de inwoners, hoe je een en ander op hen overbrengt en hoe je voorkomt dat te veel op individuele klachten wordt ingespeeld. Zie ook nummer 1 | Nee | <i>Zie hetgeen daarover is opgemerkt bij nr. 1.</i> |
| 16 | Voorzieningenniveau in de wijken | Met name gaat het daarbij over de 3 MFA's. Deels gaat het om het gebruik en de bezetting nu maar vooral ook hoe de gemeente kan aansporen om deze voorzieningen in de wijk meer en beter te gebruiken. Eventueel ook bezien in relatie met het Klooster, als daar mogelijkheden wegvallen zal een groter beroep op de MFA's gedaan moeten worden. | Ja | <i>Het gaat hier vooral over de MFA's. Worden deze gebruikt zoals bedoeld. Hoe zit het met de bezettingsgraad en hoe kan worden bevorderd, dat deze beter gebruikt gaan worden. Ook bestaat een verband met het Klooster. Als daar voorzieningen wegvallen, zal wellicht meer gebruik gemaakt moeten worden van de MFA's. Voorlopig even de ontwikkelingen afwachten, maar wel als aandachtspunt opnemen op de groslijst.</i> |
| 17 | Maatschappelijke effecten gemeentelijk beleid | De fractie wil graag onderzocht zien of de beoogde maatschappelijke effecten van het gemeentelijk beleid ook daadwerkelijk worden gerealiseerd | Ja | <i>Doel van gemeentelijk beleid is dat men iets wil bereiken voor of in de samenleving. Het beoogt het realiseren van maatschappelijke effecten. Van belang is het om na te gaan of die maatschappelijke effecten daadwerkelijk gerealiseerd worden.</i> |

Groslijst 2019

| | | |
|---|--|---|
| 1 | Rioolfonds | <p>Vorig jaar is bij de herziening van het rioolbeleid een rioolfonds ingesteld. Is dit fonds op termijn wel toekomstbestendig.</p> <p><u>Onderzoeksvragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke afschrijvingstermijnen worden gehanteerd? - Sluiten deze aan bij de landelijke normen? - Hoe verlopen de reserveringen en de investeringen? - Biedt dit fonds voldoende ruimte om in de toekomst de vervanging van riolering op een adequate wijze mogelijk te maken. |
| 2 | Overheadkosten | <p>Hoe verhouden de kosten van Waalre zich tot die van andere vergelijkbare gemeenten.</p> |
| 3 | Missiestatement: Van Binnen naar Buiten | <p>Zowel in het Coalitieakkoord als in de nota burgerparticipatie is vastgelegd dat burgers meer bij de beleidsvorming worden betrokken.</p> <p><u>Onderzoeksvragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Welke spelregels zijn er met betrekking tot burgerparticipatie vastgelegd? - Hoe worden deze in de praktijk toegepast? - Wat wordt er met de inbreng van burgers gedaan? - Hoe wordt de uiteindelijke besluitvorming met hen teruggekoppeld? - Hoe ervaren participanten deze vorm van betrokkenheid bij de lokale beleidsvorming. |
| 4 | Uitvoering woonbeleid | <p>Gevraagd wordt om het proces van woningtoewijzing te ontwarren omdat het voor de raad volstrekt onduidelijk hoe een en ander plaats vindt. Dit is door de rekenkamercommissie verbreed tot "Uitvoering woonbeleid".</p> <p><u>Onderzoeksvragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Welk woonbeleid is er in Waalre vastgelegd? - Welke regionale afspraken zijn van belang voor dat lokale woonbeleid? - Welke prestatieafspraken zijn er gemaakt met de woningbouwvereniging? - Wordt conform de regionale afspraken, het lokale beleid en de prestatieafspraken gehandeld door de betrokken instanties? - Hoe vindt de verdeling van het beperkte woning aanbod plaats over de verschillende doelgroepen? Is dit verdeling evenwichtig en consistent? |
| 5 | ICT | <p>Nagegaan zou moeten worden wat de effecten zijn geweest van de diverse veranderingen voor wat betreft de aansluiting bij andere gemeenten op ICT-gebied. Daarnaast kan worden nagegaan hoe het beleid is geformuleerd en op welke wijze ICT wordt ingezet om dienstbaarder te zijn aan de inwoners en instellingen van Waalre.</p> <p><u>Onderzoeksvragen.</u></p> |

| | | |
|----------|-------------------------------------|--|
| | | <ul style="list-style-type: none"> - Welk beleid is er door Waalre ontwikkeld met betrekking tot ICT en de inzet daarvan ten behoeve van de burgers van Waalre? - Hebben de veelvuldige verandering in de samenwerking op ICT-gebied invloed gehad op dit beleid?? - Wordt conform het vastgestelde beleid gehandeld en wat zijn de resultaten daarvan? - Hoe worden de ICT-inspanningen ten behoeve van de dienstverlening aan de burgers door die burgers ervaren? - Welke mogelijkheden zou men (nog meer) kunnen inzetten ten gerieve van de burgers? |
| 6 | Duurzaamheid | <p>Het onderwerp staat landelijk erg in de belangstelling en er staat ook het nodige daarover opgenomen in het coalitieprogramma. Vooralsnog is een onderzoek prematuur. Op termijn wellicht de volgende <u>Onderzoeksvragen</u>.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welk beleid is er door Waalre ontwikkeld met betrekking tot duurzaamheid? - Wat zijn de beoogde effecten van dit beleid? - Sluit dit aan bij hetgeen daarover in het coalitieakkoord is opgenomen? - Wordt conform het vastgestelde beleid gehandeld? - Worden de beoogde effecten gerealiseerd? |
| 7 | Sociaal domein: | <p>In meerdere documenten wordt aangegeven, dat Waalre ruimhartig wil omgaan met haar sociaal beleid. Omdat ruimhartig een subjectief begrip is, dient te zijn vastgelegd wat daaronder moet worden verstaan.</p> <p><u>Onderzoeksvragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Is ruimhartig als beleidsuitgangspunt vastgelegd en gedefinieerd? - Hoe is een en ander in Waalre geoperationaliseerd? - Als dit is uitgewerkt, hoe vindt dan het feitelijk handelen plaats? - Hoe ervaren inwoners deze al dan niet ruimhartige benadering. |
| 8 | Externe inhuur: | <p>In 2017 is voor 1,7 miljoen Euro ingehuurd. Deels is dat ter vervanging wegens ziekte e.d. Voor een groot deel zijn het echter advieskosten. Het college wil daar uit privacyoverwegingen geen informatie over verschaffen.</p> <p><u>Onderzoeksvragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zijn er intern spelregels afgesproken met betrekking tot de inhuur van derden? - Zo ja, wordt er conform die spelregels gehandeld? - Welke inhuur heeft er plaatsgevonden en voor welke doelen? |
| 9 | Exploitatie Huis van Waalre. | <p>Die is voor de raad erg onduidelijk. Er is een Stichting, die de exploitatie uitvoert.</p> <p><u>Onderzoeksvragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Waar komt het geld vandaan? - Hoe wordt e.e.a. verantwoord? - Is er sprake van een sluitende exploitatie? - Zo nee, is er sprake van een tekort dan wel een overschot? - Wie is er aansprakelijk voor een tekort en wat gebeurt er met een eventueel overschot? |

| | | |
|-----------|---|--|
| 10 | Dossier Klooster | Het lijkt zinvol om na te gaan hoe dit proces verlopen is. Wel kan dat wellicht beter wat later in de tijd als de veranderingen en aanpassingen geland zijn. |
| 11 | Voorzieningenniveau in de wijken | <p>Met name gaat het daarbij over de MFA's.</p> <p><u>Onderzoeksvragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat is er ten aanzien van het multifunctioneel gebruik van die accommodaties vastgelegd? - Hoe staat het in de praktijk met het gebruik en de bezetting? - Welke ruimte bestaat er in die accommodaties om de eventueel wegvallende mogelijkheden in het Klooster op te vangen? - Welke mogelijkheden heeft de gemeente om het gebruik van de MFAS's te bevorderen? - Welke (financiële) consequenties zitten daar aan vast? |
| 12 | Maatschappelijke effecten gemeentelijk beleid. | <p>Doel van gemeentelijk beleid is dat men iets wil bereiken voor of in de samenleving. Het beoogt het realiseren van maatschappelijke effecten. Van belang is het om na te gaan of die maatschappelijke effecten daadwerkelijk gerealiseerd worden.</p> <p><u>Onderzoeksvragen:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Zijn voor de gemeentelijk beleidsvelden beoogde maatschappelijke effecten benoemd? - Zijn dit correcte indicatoren die iets zeggen over het bereiken van gemeentelijke beleidsdoelstellingen? - Zijn die effecten ook voldoende kwantificeerbaar? - Worden de beoogde maatschappelijke effecten in de praktijk daadwerkelijk gerealiseerd? - Vindt op basis van praktijkervaringen tussentijds bijstelling plaats? - Worden oorzaken van het niet bereiken van de maatschappelijke effecten genoegzaam geanalyseerd? |